Externe Nieuwsbrief

Vierde jaargang
Nummer 11 • maart 2007

Waterwijzer

Waterschap
Peel en Maasvallei

In deze uitgave:

Pagina 2:
Duitse waterschappen op bezoek

Pagina 3:
Inspirerende voorbeelden, enthousiaste bestuurders

Pagina 4:
'Groenen' weer terug in dagelijks bestuur

Nieuw Limburgs Peil: samen aan de slag tegen verdroging

Voor de Mariapeel is het meest gunstige en haalbare grondwaterpeil al berekend

Nieuw Limburgs Peil. Onder deze noemer geven Waterschap Peel en Maasvallei en de provincie Limburg gezamenlijk invulling aan de nieuwe aanpak tegen verdroging. Zij hebben daarbij ambitieuze, maar tegelijkertijd realistische resultaten voor ogen. Een meer evenwichtige waterhuishouding, waarbij de natuur meer kansen heeft en de landbouw wordt gerespecteerd. En: waterbeheer afgestemd op de functies van het gebied, rekening houdend met de mogelijkheden die het watersysteem biedt. Het Algemeen Bestuur van het waterschap stelde op 28 februari de streefbeeldkaarten vast voor het pilotgebied Peelrestanten Midden-Limburg.

Een gebied dat te droog is, omdat de sloot het water te snel afvoert. Een sinds 1900 almaar dalende grondwaterstand. Minder verscheidenheid in natuur. Klimaatverandering en verdroging. Afvloeien van een overschot aan water naar benedenstroomsgebieden. In een notendop vormen deze punten de aanleiding voor nieuwe inzichten en nieuwe regelgeving op het gebied van waterbeheer. De overheid speelt in op het toekomstige waterbeheer door met de zogenoemde GGOR-regelgeving te komen. GGOR, een voortvloeisel uit het Nationaal Bestuursakkoord Water, staat voor Gewenst Gronden Oppervlaktewater Regime. In gewoon Nederlands: streefbeelden voor het waterpeil in 2015. ,,Het is daarbij de opdracht aan alle waterschappen om deze streefbeelden te vertalen in taken en doelstellingen. Wij pakken dit op onze manier aan. We gaan niet uit van mooie, bijna onhaalbare streefbeelden, maar willen hier realistisch mee omgaan. Hoe? Door er concrete maatregelen aan te koppelen.", aldus Henk van Alderwegen, voorzitter van Waterschap Peel en Maasvallei.

Integrale gebiedsaanpak

Het waterschap is met Nieuw Limburgs Peil gestart in en rond de gevoelige natuurgebieden van Midden-Limburg en Noord-Limburg. "De tijdens de pilots opgedane ervaring moet leiden tot een blauwdruk voor de rest van Noord- en Midden-Limburg", aldus Van Alderwegen. Het waterschap werkt daarbij met een integrale gebiedsgerichte aanpak. De natuurdoelen die door de Provincie en het Rijk zijn gesteld, vormen het uitgangspunt. Projectleider van Nieuw Limburgs Peil, Frans Verdonschot: ,,Elk gebied heeft zijn eigen kenmerken en karakteristieken, waardoor het noodzakelijk is om integraal per gebied te kijken naar de waterhuishouding in de meest brede zin van het woord." Na de pilotgebieden in Midden- en Noord-Limburg, is het de beurt aan het gebied Noord-Limburg West, Midden-Limburg West en tot slot het Maasterras Oost. Kortom, de komende jaren wordt het Nieuw Limburgs Peil opgesteld voor het hele beheergebied van Waterschap Peel en Maasvallei.

Samen met de streek

Samen met de mensen in de streek werkt het waterschap aan een interactief beleid. Dit in dialoog met betrokken organisaties. Het Nieuw Limburgs Peil is tot stand gekomen door intensief overleg tijdens het afgelopen jaar met terreinbeheerders, natuurbeschermers, boeren en tuinders en overheden. Hay Geurts, Agrarische Belangengroep Mariapeel hierover: "Ik ben tevreden met de manier waarop Nieuw Limburgs Peil is aangepakt en met het resultaat dat er nu ligt. Positieve uitkomst is dat wateronttrekking minder effect op de natuur heeft dan voorheen werd gedacht."

Landbouw: "Er moet voldoende aandacht zijn voor het individuele belang van agrariërs."

Ibrahym

Zowel waterschap als de leden van de speciaal opgestelde begeleidingsgroepen hebben mogelijke maatregelen voorgesteld. Ook geavanceerde computermodellen en rekenscenario's hebben hun dienst bewezen. Voorbeeld daarvan is het model Ibrahym, ofwel integraal beheersgebieddekkend regionaal hydrologisch modelinstrumentarium. Ibrahym is een gebiedsdekkend computersimulatiemodel voor de kwantitatieve hydrologie. Het model levert vele gegevens op bijvoorbeeld voor het toetsen van het oppervlaktewatersysteem, droogte, hoogwater, onderhoud en inrichting van het watersysteem en is nu voor het eerst gebruikt in het project Nieuw Limburgs Peil.

Uitvoering maatregelen

Uitvoering van de maatregelen gebeurt in samenwerking met waterschap, provincie en andere betrokkenen. Ook zal dit in nauw overleg met individuele landbouwers en natuurorganisaties plaatsvinden. De maatregelen zijn in te delen in drie categoriëen. Ten eerste: gebiedsdekkende maatregelen. Maatregelen als peilgestuurde drainage en extra stuwen in waterschaps- en boerensloten gelden voor heel het gebied. Ten tweede: lokale maatregelen, deze zijn van toepassing voor de directe omgeving van natuurgebieden. Denk bijvoorbeeld aan lokale maatregelen van watergangen (verondiepen, dempen, omleiden). De derde categorie bestaat uit maatregelen in natuurgebieden zelf, zoals (optimalisatie) compartimentering. Natuurterreinbeheerders, waterschap en reconstructiecommissie gaan aan de slag met uitwerkingsplannen voor de maatregelen.

Gezamenlijk belang

Het conceptplan Nieuw Limburgs Peil voor de pilotgebieden is op 16 januari en respectievelijk 27 februari gepresenteerd aan genodigden uit de streek en belangenorganisaties. De aanwezigen op de informatieavond waren het in grote lijnen eens over het belang van dit plan om verdroging tegen te gaan en het waterpeil door gezamenlijke inspanning te verhogen. De provincie gaf aan open te staan voor vereenvoudiging van bestaande regelgeving voor beregening in deze streek. De landbouw benadrukte dat er bij de uitvoering van de maatregelen voldoende aandacht moet zijn voor het individuele belang of effect voor een individueel bedrijf. Veel agrariërs wilden weten hoe de in het plan aangegeven vernatting gerealiseerd zou worden. Kavelruil of bedrijfsverplaatsing zijn de instrumenten die hiervoor worden ingezet. Ook wordt gekeken naar verbreding van ontwikkelingsmogelijkheden voor grondgebonden bedrijven, zoals melkveehouderijen.

Procedure

De streefbeeldkaarten met de gewenste laagste en hoogste grondwaterstanden voor de verschillende gebieden komen ter besluitvorming in het Algemeen Bestuur van het Waterschap. De streefbeeldkaarten voor het pilotgebied Peelrestanten Midden-Limburg zijn inmiddels vastgesteld. Na besluitvorming gaat het plan ter goedkeuring naar de Provincie. Daarnaast stelt het waterschap een pakket van maatregelen voor om het gewenste waterpeil in 2015 te kunnen realiseren. Het waterschap adviseert het Provinciaal bestuur een haalbaar en betaalbaar pakket van maatregelen te doen uitvoeren.

Digitale belastingloket steeds meer gebruikt

Het lijkt er op dat meer mensen dan vorig jaar de speciale belasting-website van de twee Limburgse waterschappen weten te vinden. Dat is althans de eerste indruk van Ger Moonen van de unit Waterschapsheffingen. Dezer dagen vallen overal de aanslagen weer in de bus. En dus hebben mensen weer veel vragen.

De jaarlijkse verzending van de waterschapsaanslagen is elke keer weer een enorme operatie. Alleen in het WPM-gebied gaat het al om zo'n 175.000 aanslagbiljetten die naar evenveel adressen verstuurd worden. Dat gebeurt niet in één keer, maar gespreid vanaf eind januari tot eind maart, om een te grote piek in het aantal reacties te voorkomen.
De kunst is om de informatie over de aanslag zó duidelijk te maken, dat er maar weinig vragen komen. Toch is het onvermijdelijk dat er reacties komen. Die moeten vervolgens zo goed mogelijk worden afgehandeld – al was het maar om de belastingbetaling soepel te laten verlopen.

Callcenter

De antwoorden op veel vragen staan in het informatiekrantje dat bij de aanslag zit. "Maar hoezeer we ook ons best doen, niet iedereen leest dat krantje ook", weet Ger Moonen maar al te goed. Daarom bellen veel mensen naar de speciale infolijn. Zowel binnen als buiten kantoortijden kunnen bellers daar de nodige informatie en diensten krijgen. Voor overdag hebben de waterschappen ook dit jaar weer een gezamenlijk callcenter ingericht. "We kunnen als het moet 25 tot 30 mensen inzetten. Maar ik denk niet dat dat nodig is. De dag na de verzending van de eerste 50.000 aanslagen voor huurders zaten er hier zo'n vijftien mensen. Toen hebben we zo'n 600 à 700 telefoontjes gehad. Nu, twee dagen later, is het hartstikke rustig, en kunnen we het telefoonverkeer met drie mensen aan. Door die flexibiliteit kunnen we de kosten beperkt houden. En dat moet ook,

want ook dit wordt betaald uit belastinggeld."
In de communicatie rond de aanslagen is de speciale telefoonlijn dit jaar minder prominent aanwezig. Alle communicatie is erop gericht dat de mensen met hun vragen naar de speciale website www.waterschapsheffingenlimburg.nl gaan. Daar kan iedereen 24 uur per dag, 7 dagen per week terecht met zijn vragen, en kunnen bezoekers ook formulieren downloaden. Ger Moonen: "De website staat daarom meteen al groot afgedrukt op de envelop, en ook op het aanslagbiljet zelf sturen we meer richting website. In het informatiekrantje hebben we dit jaar de meest gesteld vragen van de website afgedrukt, en verwijzen we ook nadrukkelijker naar ons digitale loket."

Vervuilingseenheden

Opvallend is dat veel mensen blijven struikelen over de berekening van de vervuilingseenheden. Het aantal bellers en website-bezoekers dat wil weten waarom een tweepersoons huishouden tóch wordt aangeslagen voor drie vervuilingseenheden loopt elk jaar in de vele honderden. Terwijl het toch duidelijk uitgelegd staat in de informatie die bij de aanslag is meegestuurd. "Als ik die vraag toch eens zou kunnen uitbannen", verzucht Ger. Om er meteen weer aan toe te voegen: "Maar ik verwijt dat die mensen niet. Misschien moeten wij nóg vindingrijker zijn in het verduidelijken van onze informatie."

Waterschapswet zorgt voor grote veranderingen

Een nieuwe bestuurssamenstelling, totaal andere verkiezingen en eenvoudigere belastingaanslagen: zie daar de ingrijpende gevolgen van de vernieuwde Waterschapswet, die het parlement dit voorjaar waarschijnlijk aanneemt.

Allereerst komt er een andere grootte en samenstelling van het algemeen en dagelijks bestuur. Daarover beslissen provinciale staten in overleg met het waterschapsbestuur. Zij bepalen hoeveel zetels iedere belangencategorie in het bestuur krijgt. Het gaat daarbij om vertegenwoordigers van burgers (ingezetenen), grondeigenaren (veelal boeren en tuinders), natuurterrein-eigenaren en bedrijven.
De burgers/ingezetenen kunnen naar schatting bijna tweederde van het aantal zetels toebedeeld krijgen. Voor het 'burgerdeel' van het bestuur komen er in het najaar van 2008 verkiezingen. Nieuw is dat die voor het eerst landelijk voor alle waterschappen gelijktijdig worden gehouden. Stemgerechtigd zijn alle inwoners van 18 jaar en ouder die binnen het gebied van het waterschap wonen. De verkiezingen zijn schriftelijk (per post) en - voor het eerst - via internet.
Nieuw is verder dat kiezers voor het eerst op een lijst gaan stemmen. Dat kan een politieke partij zijn, maar ook een speciale

Het huidige algemeen bestuur

belangengroepering die iets met water heeft, zoals bij voorbeeld een hengelsportvereniging. Net als bij andere verkiezingen kan de kiezer een voorkeur uitspreken voor een persoon op een lijst. De zetels voor de categorieën (landbouw)grondeigenaren, natuurterrein-eigenaren en bedrijven worden niet verdeeld via verkiezingen. Deze belangengroepen krijgen van te voren wettelijk toebedeelde zetels en regelen zelf wie er namens hen in het waterschapsbestuur komen.

Belastingheffing

De wijziging van de Waterschapswet heeft ook grote gevolgen voor de belastingheffing. Tot nog toe werden er meerdere aanslagen opgelegd: een aanslag gebouwd, een aanslag ongebouwd, een ingezetenenaanslag, een aanslag waterkering en een aanslag zuiveringsheffing. Het ziet er naar uit dat er vanaf 2009 nog maar twee aanslagen overblijven: de zuiveringsheffing en een watersysteemheffing. Voor huiseigenaren en grondbezitters zal de watersysteemheffing hoger zijn dan voor mensen die géén huis of grond bezitten. De waterkeringbelasting verdwijnt. Ook voor de grondbezitters wordt het allemaal een stuk eenvoudiger. In de vernieuwde wet is bepaald dat de klassenindeling vervalt. Voor alle gronden geldt dus één tarief. Alleen voor verharde oppervlakten en natuurgebieden wordt een uitzondering gemaakt.

Duitse waterschappen op bezoek

De twee Limburgse en vier Duitse voorzitters van de buur-waterschappen

Op dinsdag 13 februari was Waterschap Peel en Maasvallei gastheer voor vier Duitse buur-waterschappen. Doel van de dag was kennisuitwisseling en discussie over het waterbeheer aan beide zijden van de grens. Het was de eerste keer dat een dergelijke bijeenkomst plaatsvond.

De grensoverschrijdende samenwerking op regionaal watergebied is tot nu toe beperkt geweest. Er vindt weliswaar enkele malen per jaar een 'schouw' plaats door Nederlandse waterschappers langs het Duitse deel van riviertjes als de Niers en de Swalm. En ook de rattenvangers aan beiden zijden van de grens werken wel eens samen. Op bestuurlijk niveau echter kende men elkaar nauwelijks. Ook weten bestuurders over en weer weinig over elkaars organisatie en werkwijze.
Het bezoek van de vier Duitse 'Wasserverbände' aan het waterschapshuis in Blerick heeft daar verandering in gebracht. Aanwezig waren de voorzitters/directeuren van de waterschappen Niersverband, Eifel-Rur, Erftverband en LINEG en enkele andere waterschappers. Ook voorzitter Jan Schrijen van Roer en Overmaas was erbij.

Andere organisatie

Het eerste deel van de bijeenkomst was gewijd aan uitleg over elkaars taken, organisatie en financiën. De Duitse waterschappen blijken op een aantal punten wezenlijk anders georganiseerd dan de Nederlandse. Zo kennen zij een voor vijf jaar benoemde directeur/voorzitter met vérgaande bevoegdheden. Het bestuur staat op relatief grote afstand, en is samengesteld uit vertegenwoordigers van gemeenten, Kreise en bedrijven. Deze zorgen ook voor de financiën. Verder heeft niet elk waterschap in Duitsland automatisch dezelfde taken: dat bepaalt iedere regio zelf. Zo beheert bv. Eifel-Rur ook stuwmeren voor de drinkwaterproductie, terwijl het Niersverband juist niets doet aan grondwater.
Ondanks die verschillen vindt voorzitter Henk van Alderwegen samenwerking met de Duitse buren makkelijker dan met de Belgen: "Met de Wasserverbände heb je in elk geval organisaties waarmee je op een gelijkwaardige manier kunt praten. In België is het vaak onduidelijk hoe het waterbeheer is georganiseerd, en is het dus lastig een gesprekspartner te vinden."
In de werkwijze bleken de Duitse en Nederlandse waterschappen vrij goed op elkaar aan te sluiten. "Dat komt ook door de Kaderrichtlijn Water", zegt Jan Roumen, die namens WPM de bijeenkomst organiseerde. "De Kaderrichtlijn schrijft Europees voor wat de doelstelling moet zijn voor de waterkwaliteit, en hoe je die moet bereiken. Dat is toch een soort keurslijf."

Bruinkoolwinning

Henk van Alderwegen was onder de indruk van de manier waarop het Erftverband omgaat met grondwater rond de grote bruinkoolgroeves. "Die groeves moet worden drooggehouden, dus zuigen ze het grondwater weg. Om de gevolgen daarvan te minimaliseren, injecteren ze het elders weer in de grond of in een beek." Enigszins verbaasd was hij daarentegen over de wel héél gedetailleerde en tijdrovende inventarisatie van waterlichamen door de Duitse buren, nodig voor de kaderrichtlijn-maatregelen. "Wij hebben destijds gezegd: keep it simple. Dat kost veel te veel tijd en geld, daar zitten we niet op te wachten. Dat standpunt is ook een gevolg van onze organisatievorm: een direct gekozen bestuur dat maatschappelijk geworteld is. Daardoor is de druk van buiten groter om als overheid zo efficiënt mogelijk te werken."
Volgens Jan Roumen zijn WPM en WRO mede daarom ook een stap verder in het Kaderrichtlijn-proces: "Wij hebben al een doorkijk naar de maatregelen, kosten en kostenverdeling. De Duitsers waren wel een beetje jaloers op hoe ver wij al zijn."

Waterpanels Limburg is een initiatief van provincie, waterschappen en gemeenten. Doel is om tijdens regelmatig georganiseerde bijeenkomsten ideeën en oplossingen uit te wisselen om huidige en toekomstige wateropgaven in Limburg te realiseren.

2e Regionale Waterpanel: inspirerende voorbeelden, enthousiaste wethouders

De deelnemers van het waterpanel bezochten de heringerichte Roggelse Beek.

Een prima manier om partijen bij elkaar te brengen, en samen wateropgaven op te lossen. Dat was één van de commentaren na afloop van het tweede Regionale Waterpanel Peel en Maas, op 23 november. De bijeenkomst speelde zich grotendeels af op locatie, waar een aantal inspirerende praktijkvoorbeelden bekeken werden.

Zo'n 25 waterwethouders en medewerkers van gemeenten, provincie, rijkswaterstaat en waterschap namen deel aan het Waterpanel. Bij het éérste Waterpanel, op 15 februari 2006, was de vergaderzaal van het waterschap nog plaats van handeling. Die bijeenkomst ging over de taken van gemeente in het nieuwe landelijke waterbeleid. "Ditmaal gaan we niet praten over wat er allemaal op ons áf komt, maar gaan we kijken naar wat er allemaal al is gebeurd", zei waterschapsvoorzitter en gastheer Henk van Alderwegen voor aanvang van het tweede Waterpanel.
Op het programma stonden bezoeken aan een aantal waterprojecten waar gemeenten een grote rol spelen. Met als centrale boodschap, in de woorden van dagvoorzitter Jan Driessen (voormalige waterwethouder van Venray) "om te zien en te proeven hoe ver sommige gemeenten al zijn met hun waterbeleid."
De eerste locatie die werd bezocht was midden in de kern van Roggel, waar sinds afgelopen jaar de Roggelse beek weer in het groen meandert. Aan de oever van het snelstromende water maakte wethouder Wim Peulen duidelijk dat ondanks wat problemen, inmiddels iedereen zeer tevreden is over het project: de heringerichte beek is een verfraaiing van de dorpskern, en levert ook ecologische winst op.
In Sevenum werd de groene buffer bekeken die daar is aangelegd achter een riooloverstort aan de rand van het dorp. De buffer is bedoeld als tijdelijke opvang van piekafvoeren uit het riool. Hij voorkomt dat na forse regenbuien vuil rioolwater de Blakterbeek in stroomt. De gemeente greep de aanleg van de buffer aan om er een groen uitloopgebied bij aan te leggen. "We hebben nu over vijf, zeshonderd meter een mooie rand van het dorp waar we heel blij mee zijn", zei een tevreden wethouder Huub Dings.

Afkoppelen

Voor het voorkómen van riooloverstorten is het afkoppelen van regenwater in bebouwd gebied echter zeker zo belangrijker als buffers aanleggen. Omdat het stimuleren van afkoppelen bij uitstek een tak van gemeenten is, was hiervoor veel aandacht tijdens dit Waterpanel-op-locatie.
Dat begon al onderweg in de bus met een interview door Jan Driessen van de Heldense waterwethouder Rinus Janssen (zie het interview met hem in de vorige Waterwijzer). Het waterschap had verder wethouder Pierre Sijben van Weert uitgenodigd om tijdens een pauze te vertellen over het afkoppelbeleid in zijn gemeente. Dat loopt al sinds 2001, mede door het enthousiasme van Sijbens voorganger als wethouder, René Verheggen. "Wij kiezen ervoor om mensen via een individuele benadering te overtuigen van het nut van afkoppelen," betoogde Sijben, en wat blijkt dan: "Het percentage mensen dat meedoet is heel hoog. Dwang is vooralsnog helemaal niet nodig. Men gelooft in de maatregelen." Weert streeft ernaar om in 2066 50% van het verharde oppervlak afgekoppeld te hebben. Daarvoor hoeft volgens Sijben het rioolrecht alleen in 2008 en 2009 met 4,5% extra omhoog. Daarna volstaat de gebruikelijke trendmatige verhoging.
De dag werd afgesloten met een bezoek aan de Venrayse wijk Brukske. Volgens wethouder Patrick van der Broeck was afkoppelen hier hard nodig, want na een flinke bui "kwamen de putdeksels omhoog en bubbelden de wc's." De gemeente is voortvarend te werk gegaan, inclusief "aanbellen, praten, en afspraken maken over hoe de bewoners het willen." Volgens Van der Broeck doet 99% van de mensen mee. Belangrijke reden daarvoor is ongetwijfeld ook dat de gemeente alle kosten betaalt, inclusief het aanleggen van siergootjes in voortuinen of het slim wegwerken van afvoerbuizen. Tijdens een wandeling door de wijk konden de deelnemers in voortuinen een groot aantal van dergelijke creatieve oplossingen zien. Op de straten heeft de gemeente waterdoorlatende stenen aangebracht, zodat het water dat van de huizen komt goed in de bodem kan wegzakken.
Juist omdat de gemeente Venray op dit punt juist gul is, zei Van der Broeck teleurgesteld te zijn dat het waterschap de afkoppelsubsidie heeft afgeschaft, "want het gaat toch om een gezamenlijke opgave." Volgens waterschapsvoorzitter Van Alderwegen is dat mede gebeurd in de verwachting dat er vanuit het rijk hiervoor geld zou vrijkomen. Dat is tot zijn spijt vertraagd, maar hij eindigde toch optimistisch: "Het opheffen van overstorten, samen met de gemeenten, is inderdaad een gezamenlijk belang. Als we daar samen goed aan werken, zullen wij ook in financiële zin een goede partner zijn."
Uit de mond van een andere deelnemers was nóg een kritische noot te horen. "Iedereen hier is vandaag razend enthousiast, maar is dat representatief? Hoe zit het met de waterwethouders die zijn uitgenodigd, maar die vandaag niét gekomen zijn?"

Waterschap werkt met gemeenten aan Kaderrichtlijn Water

Naast het bestuurlijk waterpanel houdt het waterschap ook ambtelijke waterpanels. De laatste was op 16 november vorig jaar. Toen spraken gemeenten en waterschap met elkaar af om actief samen te gaan werken aan de Europese Kaderrichtlijn Water. Ter voorbereiding op het volgende waterpanel organiseert het waterschap bijeenkomsten over hoe die samenwerking voor dit jaar er concreet uit ziet.

Op 20 maart overlegt het waterschap met de gemeenten in het noorden van Limburg en op 21 maart met de gemeenten in Midden-Limburg. Ze informeert op deze dagen de medewerkers van de gemeenten wat ze nog moeten doen om de stedelijke wateropgaven uit de Kaderrichtlijn voor dit jaar waar te maken. Zo moeten ze voorstellen aanleveren voor maatregelen waarmee ze deze opgave denken te gaan realiseren. Het waterschap denk dat deze in eerste instantie waarschijnlijk vooral betrekking hebben op afkoppelen en overstorten van regenwater. De waterambassadeur van de gemeenten helpt hierbij en is dan ook aanwezig op de twee dagen van het waterschap.

Tijdens het volgende ambtelijke waterpanel, op 17 april aanstaande, bespreken waterschap en gemeenten alle aangeleverde maatregelenpakketten met elkaar. En daarna bekijken ook de waterwethouders dit tijdens het bestuurlijke waterpanel, in mei dit jaar. Zo kunnen waterschap en gemeenten in juni een gedragen gezamenlijk maatregelenpakket indienen bij het Projectbureau Maas. Deze gaat met deze voorstellen aan de slag, maakt maatschappelijke kosten-baten analyses en legt in september een concreet plan van maatregelen voor het stroomgebied Maas voor aan het Rijk. Die verwerkt dat weer in de nationale Decembernota Kaderrichtlijn Water.

Column

In alle staten van Nieuw Limburgs Peil

Heeft u het al gehoord? Ja, natuurlijk, u heeft er zelf aan mee gedaan. De Provinciale Staten van Limburg zijn nieuw. Door u gekozen. En weet u wat de Staten gaan doen? Zij gaan kiezen. Ja, ook zij, want ze zijn er om beslissingen te nemen.
Ik weet waarvoor zij gaan kiezen: voor Nieuw Limburgs Peil. De provincie is weliswaar druk met versnellingsagenda's, Pollen, Veoliabussen en reconstructies. Maar dat alles valt in het niet bij de aandacht die het Nieuw Limburgs Peil verdient. Omdat het 't beste nieuws sinds járen is voor natuur en landschap.

U raadt het al: Nieuw Limburgs Peil gaat over water. Sommigen denken dat Limburgers niets met water hebben, maar ik weet wel beter. Een echte Limburger spreekt over de Maas als zijn moeder, zingt carnavalsliedjes over vennen en vrijt aan de oever van beekjes. De Limburger weet dat Limburg niet, zoals het drooggelegde Holland, is gemaakt door mensen, maar door water is uitgesleten tot zo'n mooi reliëflandschap.
Natuurlijk, boeren en natuurbeschermers mopperen wel eens over het water(beheer). Dan weer is het te nat voor de boer, dan weer te droog voor de natuurmensen. En boeren worden al helemaal niet vrolijk als ze hun grond ook nog eens moeten inleveren voor natuur.

De provincie als planoloog en het waterschap als waterbeheerder begrijpen dat, en hebben de handen ineen geslagen. Ze beseffen dat goede kennis van het regionale waterssysteem de basis is voor de functietoekenning van grond. Dán alleen wordt herinrichting van het buitengebied een succes. Voor de planoloog, voor de waterbeheerder, maar vooral voor agrariër en terreinbeheerder.
Na veel denk- en rekenwerk zijn provincie en waterschap er samen met de 'streek' uit:
Nieuw Limburg Peil (zie de voorpagina!) wordt de basis voor het herinrichtingproces. Daarmee krijgen we een watersysteem dat tegen klimaatstootje kan, de boeren krijgen toekomst, en de natuur herstelt.

Het waterschapsbestuur, mét boeren en natuurmensen daarin, heeft de eerste stappen gezet. De nieuwe Staten van Limburg krijgen er kort na hun aantreden mee te maken. Ik hoop dat zij, net zoals wij, enthousiast worden over het Nieuw Limburgs Peil.

Henk van Alderwegen,
bestuursvoorzitter

Kort nieuws...

Voordelig samenwerken

Waterschapsbedrijf Limburg en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden werken vanaf 1 januari 2007 samen op het gebied van belastingenheffing. De samenwerking duurt in ieder geval vijf jaar en levert in die periode een gezamenlijk financieel voordeel op tussen 1,6 en 2,4 miljoen euro.
Het financieel voordeel zit voornamelijk in het delen van kosten van investeringen in nieuwe ontwikkelingen en het verbeteren van de (digitale) klantenservice. De samenwerking is onder andere mogelijk doordat het Waterschapsbedrijf Limburg de afgelopen jaren voor belasting heffing en -invordering geavanceerde automatisering heeft ontwikkeld die nu ook toegepast kan worden voor de Stichtse Rijnlanden.
Het Waterschapsbedrijf Limburg is een samenwerkingsverband van de twee Limburgse waterschappen Waterschap Peel en Maasvallei en Waterschap Roer en Overmaas. Het werkgebied van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden bestaat uit het zuidelijk deel van de provincie Utrecht en een klein deel van Zuid-Holland.

Hoogwater Maas

In januari was het zo ver; een hoogwatergolf. De afvoer van de Maas bij Borgharen steeg tot net boven de 1500 m^3/s. Voor het eerst sinds januari 2003, zette Waterschap Peel en Maasvallei, haar hoogwatermaterieel weer in. Diverse coupures werden opgebouwd en de (nieuwe) pompen bij onder andere Afferden, Blitterswijck, Hout-Blerick en Baarlo hebben in de korte hoogwaterperiode tienduizenden kubieke meter water verpompt om het achterland droog te houden.
In november waren er al dijkavonden om de kennis van de vrijwillige dijkwachters op te frissen en wijzigingen in de procedures te bespreken. Dit keer hielden zij zelfs praktijkoefeningen, omdat het alweer zolang geleden was.
Binnenkort start Waterschap Peel en Maasvallei met de bouw van de nieuwe hoogwaterloods. Als gevolg van nieuwe hogere beschermingsniveau langs de Maas moeten er meer demontabele dijken worden opgeslagen en is er meer ruimte nodig dan de huidige loods biedt. Al met al voldoende werk voor de start van het volgende hoogwaterseizoen in oktober.

Waterschap wil af van riooloverstorten

Een groene buffer tussen riool en beek, zoals deze in Sevenum, kan natuurschade voorkomen.

Riooloverstorten zijn nog steeds een fors milieuprobleem in Limburg. Gemiddeld komt elk jaar meer dan vijfduizend keer rioolwater in de beken terecht. Op termijn verdwijnt door het afkoppelen van regenwater dat probleem, maar dat duurt nog tientallen jaren. Mede door de Europese Kaderrichtlijn Water zijn er sneller maatregelen nodig.

Het ooit in de 'basisinspanning' afgesproken maximum van zes overstorten per locatie per jaar, blijkt nu onvoldoende. "Vooral voor de kwetsbare beken moet je meer doen", zegt Michel Hofman van Waterschap Peel en Maasvallei. "Door het aanleggen van een groene buffer tussen riool en beek zorg je dat het rioolwater tijdelijk wordt opgevangen. Daarna kan het óf terug het riool in, óf geleidelijk de beek in, zodat het beeksysteem het beter aankan. Alleen bij zeldzaam zware regenbuien, als ook die buffer te klein is, heb je dan nog een overstort."
Hoe waardevoller de beek, des te minder overstorten mogen er plaatsvinden, vinden de Limburgse waterschappen. Daarom willen ze op sommige locaties een berging die zo groot is dat er gemiddeld nog maar eens per vijf jaar rioolwater in de beek komt. Op andere, minder kwetsbare plaatsen mag dat vaker gebeuren.

Veel geld

In heel Limburg zijn er maar liefst 900 overstortlocaties. De waterschappen denken dat op ongeveer 600 plaatsen een groene berging veel natuurschade kan voorkomen. Dat kost veel geld: in Venray zou bijvoorbeeld voor veertien locaties al acht miljoen euro nodig zijn. "De vraag hoe dat betaald moet worden is de komende tijd onderwerp van gesprek", zegt Michel Hofman. "Dat maakt deel uit van de gesprekken over de financiering van de Kaderrichtlijn-maatregelen: welke maatregelen vinden we het belangrijkste, en wie betaalt wat. Ik merk bij gemeenten wel steeds meer begrip voor groene bergingen."

Riooloverstorten zijn een fors milieuprobleem in Limburg.

'Groenen' weer terug in dagelijks bestuur

Hans Heijnen is na twee-en-een-half jaar weer terug in het dagelijks bestuur van het waterschap. Met de natuur- en milieubeweging aan tafel worden de tweewekelijkse vergaderingen er vast niet saaier op.

Opgetogen waren ze na de waterschapsverkiezingen van 2004: de groenen wonnen zeven zetels in het algemeen bestuur, een winst van twee. Ze claimden meteen een plaats in het dagelijks bestuur. Maar toch kwam er een waterschapkabinet met drie leden uit de agrarisch/bestuurlijke hoek en één uit het bedrijfsleven. Hans Heijnen, tot de verkiezingen nog db-lid, moest het veld ruimen. Eigenlijk was niemand daar gelukkig mee. Om de groenen toch een zetel te kunnen geven, vroeg het waterschap de provincie het db te mogen uitbreiden. De provincie wees het verzoek in eerste instantie af, maar eind vorig jaar kwam de toestemming alsnog. Zo kon Heijnen, unaniem gesteund door het algemeen bestuur, per 1 januari zijn oude stek weer innemen. Hans Heijnen (52) uit Swalmen is ecoloog en directeur van de Milieufederatie Limburg.

Hoe was het in 2004 om uit het dagelijks bestuur te moeten?
"Best wel frustrerend. Maar het systeem is zo dat de lijst Ingezetenen, waarop ik was gekozen, maar één zetel kon leveren. En dat werd Koos Koolen. In het algemeen bestuur zitten nu eenmaal meer mensen met een agrarische achtergrond."

Waarom is de provincie na die aanvankelijke weigering nu wél akkoord gegaan met uitbreiding van het db?
"Dat heeft mij ook verbaasd. Er is achter de schermen kennelijk veel zendingswerk verricht. Zelf heb ik me daar trouwens niet mee bezig gehouden."

Wat heeft de zetelwinst van de groenen tot nu toe eigenlijk opgeleverd?
"Alleen al het feit dat je overal, ook in de commissies, aan tafel zit, maakt dat de discussie anders verloopt. Bij de kaderrichtlijn-discussie bijvoorbeeld merk je dat landbouw en bedrijfsleven het vooral over 'haalbaar en betaalbaar' hebben. Zij neigen naar een laag ambitieniveau. Wij zeggen dan: let ook eens op de báten, niet alleen op de kosten.
Landbouw en natuur trekken allebei aan hetzelfde touw, alleen elk aan de andere kant. Het is goed dat er spanning op dat touw staat. Ik zie wel verschil met Roer en Overmaas (waar de groenen maar drie zetels hebben – red.). Daar zijn we toch een beetje roepende in de woestijn."

Wat betekent uw terugkeer in het dagelijks bestuur voor het beleid van het waterschap?
Natuurlijk gaat niet alles 180 graden om. Dat hoeft ook niet, want het waterschap is op zich goed bezig met zaken als beekherstel en anti-verdrogingsbeleid. Maar ik zet me bijvoorbeeld wel in voor een robuustere aanpak van beekherstel. Ik geef een voorbeeld uit een recente db-vergadering over een stukje meandering van de Groote Molenbeek. Dat was ingetekend vlak naast kassen. Dan zeg ik: zouden we dat wel doen, tussen kassen door meanderen? Als we echt wat willen doen aan de ruimtelijke kwaliteit, dan moeten we het veel robuuster aanpakken. Kijk eens naar het Klavertje 4-project. Dat heeft een werkgebied van duizend hectare, met heel veel verplichte natuurcompensatie. Dat biedt mogelijkheden om kassen elders te verplaatsen en op die manier écht wat te doen aan een betere ruimtelijke kwaliteit in Noord-Limburg."

Moeten boeren zich zorgen maken nu u terug bent in het db?
(droog:) Ze zitten nog met drie van de vijf zetels in het db, dus puur getalsmatig valt het best mee.

Colofon

Waterwijzer is een uitgave van:
Waterschap Peel en Maasvallei
Postbus 3390,
5902 RJ Venlo
Tel. 077 389 11 11 Fax 077 387 36 05
E: info@wpm.nl www.wpm.nl

Vormgeving:
PanSign Communicatie, Panningen

Teksten:
Patrick van 't Hooft – tekst & journalistiek, Panningen
Imagro, bureau voor strategie en creatie, Ottersum
Communicatie waterschap Peel en Maasvallei

Fotografie:
Archief waterschap Peel en Maasvallei

Eindredactie:
Communicatie waterschap Peel en Maasvallei

Copyright:
Overname van artikelen is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van de uitgever